

Itinerár

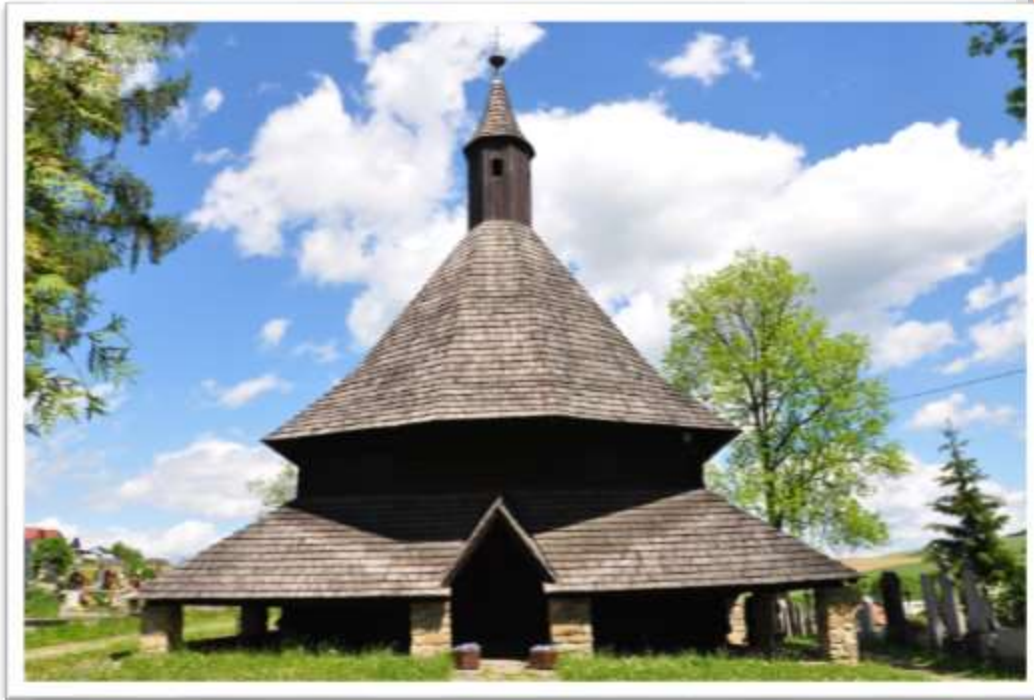
Zoznam pamiatok UNESCO:

1. Tvrdošín (*drevený kostol*)
2. Kežmarok (*drevený kostol*)
3. Vlkošinec (*časť mesta*)
4. Bardejov (*zachovalé stredoveké centrum*)
5. Hervartov (*drevený kostol*)
6. Spišský hrad (*hradná zrúcanina*)
7. Dobšinská ľadová jaskyňa (*jaskyňa*)
8. Ochtinská aragonitová jaskyňa (*jaskyňa*)
9. Jasovská jaskyňa (*jaskyňa*)
10. Domica (*jaskyňa*)

Tvrdošín

Kostol Všetkých svätých

Kostol Všetkých svätých je rímskokatolícky drevený kostol. Pôvodne pochádza z konca 15. storočia a v 17. storočí bol prestavaný do renesančného slohu. Je najstaršou zachovalou stavebnou pamiatkou mesta.

V interiéri sa nachádza dominantný **barokový** oltár z konca **17.** storočia, neskoro **renesančná** kazateľnica z roku **1654** s postavami evanjelistov, maľby apoštolov, obraz Svätého **Juraja** a ostatné domáce maľby.

V roku **1993** bol kostol rekonštruovaný a reštaurovaný a tieto práce boli v roku **1995** ocenené cenou **Europa Nostra**. Kostol je národná kultúrna pamiatka a bol zapísaný ako jeden z ôsmich drevených kostolov v slovenskej časti Karpatského oblúka v zozname **Svetového kultúrneho dedičstva**.

Kežmarok

Kostol Najsvätejšej Trojice

Kostol Najsvätejšej Trojice, alebo Drevený artikulárny kostol v Kežmarku patrí medzi najstaršie pamiatky v Kežmarku. Bol postavený na predmestí, za mestskými hradbami. Nie je známe, ako vyzeral prvý artikulárny kostol. Z pôvodného kostola sa zachovali len neskoro renesančná krstiteľnica z roku **1690** a kamenné **epitafy** z roku **1688**.

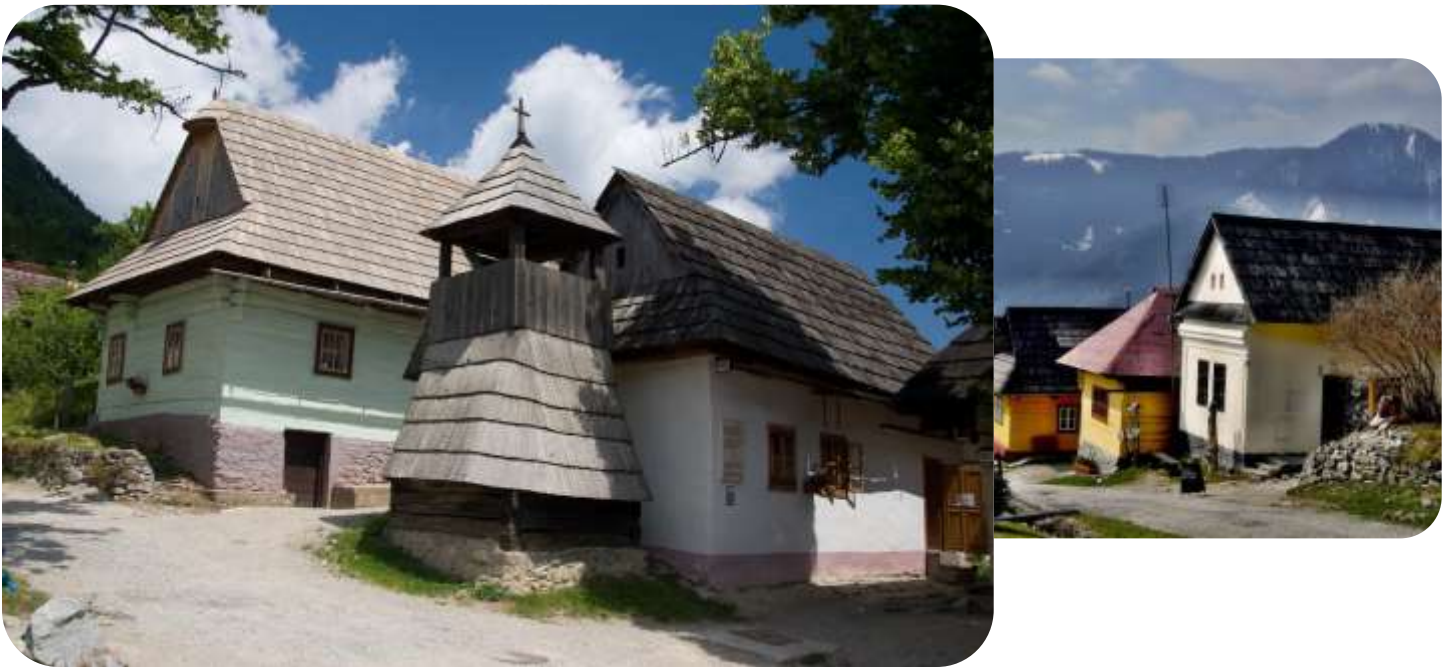

Má pôdorys rovnoramenného gréckeho kríža. Bol pôvodne bez murovaných základov. Základy boli z dreva, ale pri poslednej oprave sa nahradili tehľami. Trámy sú z červeného smreku. Pri stavbe nepoužili žiaden kovový materiál, teda nepoužili žiadne kovové klince, výlučne iba drevené klince. Jedinou kamennou časťou kostola je sakristia. Okolo kostola bol postavený aj múr, ale kvôli zlému stavu bol zbúraný. Posledná oprava sa uskutočnila v rokoch **1991–1996**.

Vlkolínec

Pamiatková rezervácia

Vlkolínec je podhorská osada, miestna časť okresného mesta **Ružomberok** v **Žilinskom** kraji. Je pamiatkovou rezerváciou ľudovej architektúry a ako pozoruhodne zachovaný sídelný celok, pozostávajúci z typických zrubových objektov charakteristického stredoeurópskeho typu, je od roku **1993** zapísaný do **Zoznamu Svetového dedičstva UNESCO**.

Osada predstavuje typ dedinského stredovekého sídla s drevenou architektúrou horských a podhorských oblastí, s nenarušenou zástavbou zrubových domov uprostred krajinárskeho zázemia tvoreného úzkymi pásikmi polí a pasienkov, zo severu chránená masívom **Sidorova** (1 099 m n. m.).

Bardejov

Pamiatková rezervácia

Bardejov je okresné mesto v Prešovskom kraji. Nachádza sa na severovýchode Slovenska v regióne **Šariš**. Toto historické a kúpeľné mesto je pre svoje zachovalé stredoveké centrum od roku **2000** zapísané medzi lokality **Svetového dedičstva UNESCO**.

Najväčšou zo stredovekých stavieb je monumentálna bazilika svätého **Egídia** (Bardejov) ktorá z architektonického hľadiska patrí medzi najvýznamnejšie národné pamiatky na Slovensku. Jeho 11 gotických krídlových oltárov s tabuľovými maľbami patrí k európskym unikátom.

V roku **1950** bol Bardejov vyhlásený za mestskú pamiatkovú rezerváciu a nastala intenzívna obnova kultúrneho dedičstva. V období socializmu sa niekoľkonásobne zvýšil počet obyvateľov mesta a rozvinula sa priemyselná výroba. V roku **1986** bola Bardejovu za záchranu pamiatok udelená Európska cena – **zlatá medaila** – Medzinárodným kuratóriom so sídlom v **Hamburgu**.

Hervartov

Kostol svätého Františka z Assisi

Kostol svätého Františka z Assisi je drevený rímskokatolícky (v minulosti aj evanjelický) kostol z konca 15. storočia, ktorý sa nachádza v obci **Hervartov**, okres Bardejov. Je najstarší a najzachovanejší drevený kostolík na Slovensku. Od roku **1968** je kostolík a jeho múr národnou kultúrnou pamiatkou. V roku **2008** bol zapísaný spolu s ďalšími siedmimi drevenými kostolmi do zoznamu **Svetového dedičstva UNESCO**.

Stavba bola postavená v **gotickom slohu**. Kostol sa skladá z presbytéria, lode, sakristie a z podvežia.

Jeho interiér zdobia gotické tabuľové obrazy a nástenné maľby z roku **1655** a **1805**. Exteriér kostola zostal skoro nezmenený ale interiér prešiel viacerými úpravami, ktoré mala za príčinu reformácia, rekatolizácia a barokový sloh. V 70. rokoch 20. storočia boli po reštaurovaní obnovené pôvodné maľby.

Spišský hrad

Hradná zrúcanina

Spišský hrad je hradná zrúcanina zaberajúca vrchol travertínovej kopy **Spišský hradný vrch**, tvoriaca dominantu širokého okolia na hlavnom cestnom ťahu spájajúcom východoslovenské regióny **Spiš** a **Šariš**. Je nielen dokladom vývoja architektúry od **12.** do **18.** storočia u nás, ale svojou rozlohou prevyšujúcou 4 hektáre je jeden z najväčších hradných komplexov na Slovensku.

Hrad je národnou kultúrnou pamiatkou a od roku **1993** je ako súčasť pamiatkového súboru *Levoča, Spišský hrad a pamiatky okolia* zapísaný v **Zozname Svetového dedičstva UNESCO**. Od roku **1990** je hradné bralo spolu s hradným komplexom chránené ako chránený prírodný výtvar, od roku **1996** ako národná prírodná pamiatka Spišský hradný vrch.

Dobšinská ľadová jaskyňa

Jaskyňa

Dobšinská ľadová jaskyňa je najväčšia zaľadnená jaskyňa na Slovensku. Nachádza sa v **Stratenskej hornatine**, na severnom svahu vápencového vrchu **Duča**. Z celkovej dĺžky jaskyne 1 232 m je verejnosti sprístupnený okruh dlhý 475 m. Podzemné priestory vznikli mechanickou a chemickou činnosťou vôd **Hnilca** v svetlosivých vápencoch stredného triasu.

Výskyt riečnych štrkov splavených **Hnilcom** z **Kráľovej hole**, ako aj zachované oválne tvary chodieb v kvapľových častiach svedčia o tom, že vznikla eróziou podzemného toku rieky. Vlastný jaskynný priestor vznikol korozívnou činnosťou presakujúcej vody a jaskyňa má v základných črtách normálny krasový charakter.

Dnešné priestory Dobšinskej ľadovej jaskyne boli pôvodne spojené so **Stratenskou jaskyňou**. Osamostatnili sa až po zrútení jaskynného stropu, keď ich sutinový zával oddelil od ostatných častí systému a čiastočne uzavrel cirkuláciu vzduchu. Jaskyňa tým nadobudla tvar vrecovitej dutiny širokej 180 m a hlbkej 70 m s jedným otvorom na povrch, čo bolo príčinou vzniku osobitých mikroklimatických pomerov a jej zaľadnenia.

Ochtinská aragonitová jaskyňa

Jaskyňa

Ochtinská aragonitová jaskyňa sa nachádza v Ochtinskom kryptokrase na severozápadnom svahu Hrádku v Revúckej vrchovine medzi Jelšavou a Štítnikom. Jej dĺžka je 300 m. **Aragonitová** výplň vznikla za špecifických hydrochemických a klimatických pomerov v uzavretých podzemných dutinách. Jaskyňu náhodne objavili v roku **1954** pri razení geologickej prieskumnej štôlne. Jaskyňa bola sprístupnená v roku **1972** v dĺžke 230 m ako jedna z troch aragonitových jaskýň na svete. Je národnou prírodnou pamiatkou a je zapísaná na zozname **Svetového dedičstva UNESCO**.

Umelý vchod do jaskyne je dlhý **144 m** a prekonáva výškový rozdiel **19 metrov** za pomoci **104 schodov**. Celková dĺžka jaskyne je 300 m, teplota vzduchu sa pohybuje od **7,2°C** do **7,8°C**. Prehliadka jaskyne trvá 30 minút. Strop jaskyne je zdobený jedinečnými formami excentrickej formy **aragonitu**.

Sprístupnených jaskýň tohto typu je na svete len veľmi málo a jej charakteristická výzdoba je unikátna v celosvetovom meradle.

Jasovská jaskyňa

Jaskyňa

Jasovská jaskyňa je verejnosti sprístupnená jaskyňa nachádzajúca sa pri obci **Jasov** v okrese Košice v Košickom kraji. Jaskyňa patrí k **najstarším** známym jaskyniam na Slovensku. Niektoré časti sú známe od nepamäti, o čom svedčia archeologické nálezy z *paleolitu*, *neolitu* a *halštatu*, ale aj z archeologicky mladších období. Na najvyššom poschodí, v suchom výklenku v **Husitskej** sieni sa na stene nachádza známy, švabachom písaný nápis z roku **1452**, hovoriaci o víťazstve **bratríckych** vojsk nad **J. Huňadym** pri **Lučenci**.

Kvapľové útvary nátekových foriem majú podobu mohutných nástenných sintrodopádov, zväčša už odumretých a zvetrávajúcich do siva. V Starom dóme sú stalagnáty s obvodom až **18 m**. Miestami sa objavujú na strope aj svieže tenké brčká, ako aj palicovité *stalagmity*. Charakteristické brčkované *stalaktity* a mohutné *pagody* rôzneho tvaru a sfarbenia bohato zdobia veľké, vodou vyerodované podzemné priestory. Častým javom sú jaskynné škrapy.

Domica

Jaskyňa

Domica je najväčšia jaskyňa Slovenského krasu. Zaraďuje sa medzi jaskyne svetového významu. Nachádza sa v južnom svahu **Silickej planiny** v okrese **Rožňava**. Predstavuje časť jaskynného komplexu, ktorý vytvára s jaskyňou **Baradla** v Maďarsku jeden genetický systém celkovej dĺžky cca 25 km. Samotná Domica je dlhá 5 358 m, z čoho je od roku **1932** pre verejnosť sprístupnený okruh dlhý 1 315 m. Objavil ju **Ján Majko** 3. októbra 1926.

Mimoriadna pestrosť kvapľovej výzdoby a bohatstvo tvarov radia **Domicu** medzi naše najkrajšie jaskyne. Nezabudnuteľný zážitok v návštevníkovi zanechá plavba po podzemnej rieke **Styx** s dĺžkou 140 m. **Domica** predstavuje typ riečnej jaskyne v zrelom až staršom štádiu vývoja. Teplota jaskyne sa pohybuje od 10,2°C do 11,4°C a vlhkosť od 95% do 98%.

